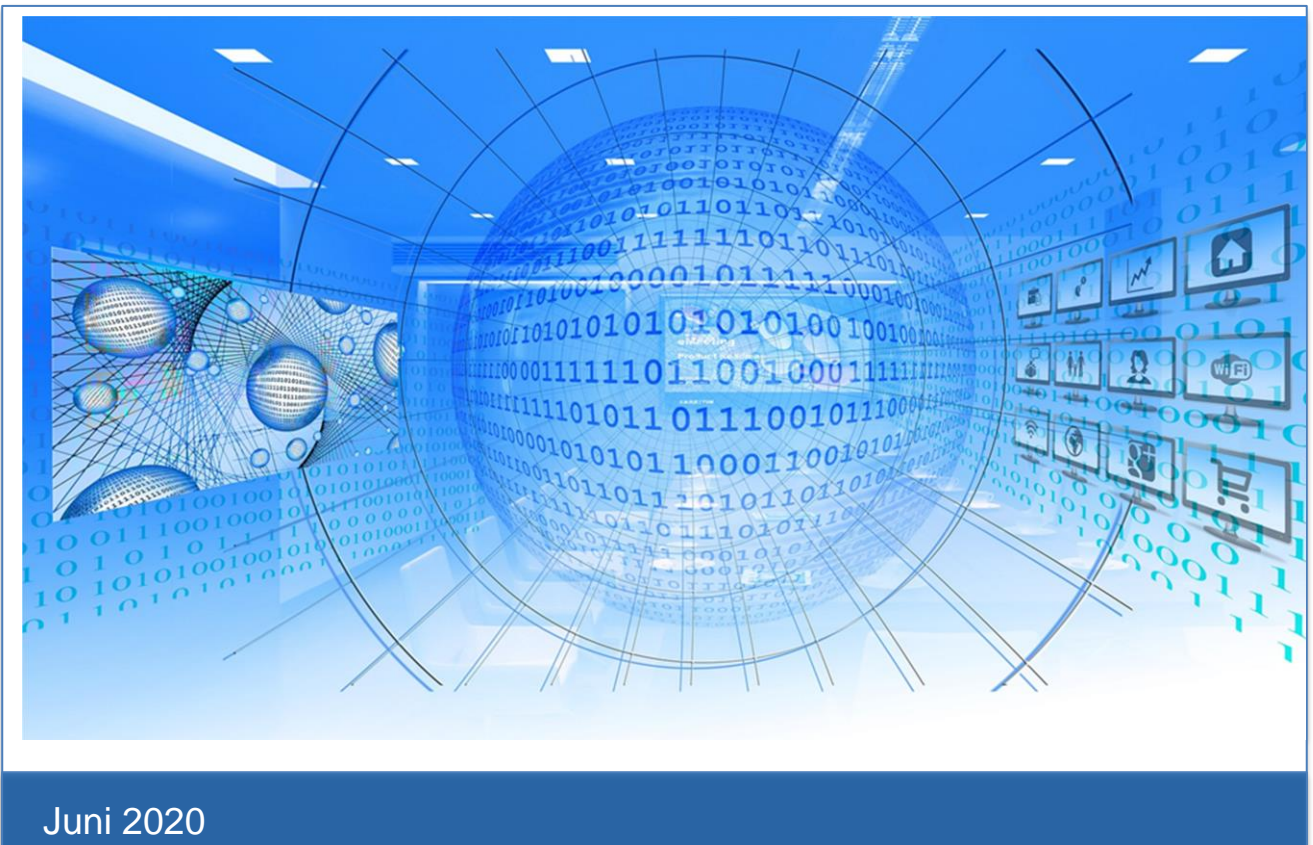

OPEN SOURCE SOFTWARE I DEN EUROPÆISKE UNION

Sammendrag

Juni 2020

OPEN SOURCE SOFTWARE I DEN EUROPÆISKE UNION

Projektgruppe:

Michał Kazimierczak, økonom, EUIPO

Altair Breckwoldt Jurado, praktikant, EUIPO

Nathan Wajsman, cheføkonom, EUIPO

Forfatterne vil gerne takke Catalina Martínez fra det spanske nationale forskningsråd (CSIC) og Alex Sander fra Free Software Foundation Europe for nyttige kommentarer til et tidligere udkast til denne rapport.

Omslag: Gerd Altmann. Gengivelse af omslaget er tilladt i henhold til Pixabay License's vilkår og betingelser, <https://pixabay.com/es/service/license/>

SAMMENDRAG

Forordning nr. 386/2012 tildeler Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder ("Observationscentret") opgaver, der har til formål at øge forståelsen af værdien af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) og fremme udveksling af oplysninger om nye konkurrencedygtige forretningsmodeller, som øger det lovlige udbud af kulturelt og kreativt indhold. Observationscentret udarbejder inden for disse rammer forskningsrapporter med information om forskellige sammenhænge, som intellektuelle ejendomsrettigheder anvendes i, og deres betydning for de enkelte virksomheder og den europæiske økonomi. Denne rapport fokuserer på open source software (OSS), da dette ofte betragtes som en alternativ metode til at organisere innovationsaktiviteterne i softwareindustrien.

Rapporten analyserer omfanget af virksomheders brug af open source-licenser i den europæiske softwaresektor og fokuserer på, hvordan disse virksomheder anvender formelle IP-rettiligheder til at understøtte deres forretningsmodeller, som omfatter software, der er licenseret i henhold til OSS-vilkår.

Open source software opstod som reaktion på udviklingen i softwareindustrien, de særlige træk ved innovationen i denne sektor og usikkerheden omkring IPR-beskyttelse af software. Skridtvis innovation inden for software gør det muligt at genanvende koder. Vigtigheden af netværksøkonomier fremmer løsninger, der giver en større udbredelse af software. Populariteten af open source software har sine rødder i den kulturelle præference for softwaredeling i de tidlige softwareudviklerkredse. Softwaret har også visse særlige træk, som gør, at det ikke altid passer så godt ind i det nuværende system for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Dette kan medføre, at virksomhedernes fokus flyttes fra software som sådan til produkter og tjenester, der supplerer software. Det har konsekvenser for softwarevirksomhedernes forretningsmodeller og den måde, de bruger intellektuelle ejendomsrettigheder på til at understøtte disse forretningsmodeller.

Hovedbidraget af denne undersøgelse er en analyse af resultaterne af en stikprøveundersøgelse blandt 1 364 virksomheder med hjemsted i EU, som er aktive i softwaresektoren. Analysen viser, at open source software er blevet en integreret del af softwarevirksomhedernes forretningsmodeller. De fleste af disse virksomheder tilskynder deres medarbejdere til at udvikle eller anvende OSS-licenseret software i arbejdstiden. I de seneste år har de fleste virksomheder, der deltager i undersøgelsen, enten opretholdt eller øget deres udvikling eller brug af open source software. Open source software giver visse konkrete fordele, som ikke blot er lavere omkostninger. Ved at integrere open source software i deres forretningsmodeller kan virksomhederne få strategiske fordele i forbindelse med den bredere formidling af software og en større videnpulje, som de kan udnytte. Undersøgelsesdataene viser, at OSS-ordningen ikke begrænser, men snarere udvider forretningsmulighederne for softwarevirksomheder, og at de fleste af dem snarere ser open source software som en mulighed end som en trussel mod deres forretningsmodel. Der er stor tilgang til sektoren, og mange nyligt oprettede virksomheder angiver, at open source software har haft stor betydning for deres beslutning om at starte virksomhed. For mere end en tredjedel af de unge virksomheder, der udvikler eller anvender open source software, var eksistensen af open source software en afgørende faktor for at starte virksomheden.

Virksomheder, der giver deres medarbejdere mulighed for at deltage i udvikling af open source software i arbejdstiden, er noget mere skeptiske over for det nuværende system til beskyttelse af IP-rettigheeder end deres modparter, der arbejder mindre med open source software. Uformelle og formelle metoder til IP-beskyttelse er imidlertid vigtige for deres evne til at omdanne de markedsmuligheder, der er forbundet med open source software, til rentable forretningsmodeller. Svarene i undersøgelsen viser, at jo højere indtægter, der stammer fra salg af licenser blandt virksomheder, der udvikler open source software, jo mere intensiv er brugen af proprietære licenser. Virksomheder, hvor indtægterne fra salg af licenser er forholdsvis lavere, er mere tilbøjelige til at anvende ikke-proprietære licenser til softwaredistribution. Deres incitament til at bidrage til open source software afhænger dog af beskyttelsen af intellektuel ejendom, der indgår i tjenester og produkter, som supplerer eller bygger på open source software. Blandt disse virksomheder er den mest populære strategi baseret på at udvikle tjenester, der supplerer open source software, eller integrere software i konkrete produkter.

Der er visse forskelle med hensyn til brugen og vurderingen af effektiviteten af forskellige foranstaltninger til beskyttelse af intellektuel ejendomsret afhængigt af, i hvor høj grad de arbejder med open source software. Virksomheder, der ikke arbejder med open source software, har en relativt højere tendens til at bruge patenter, forretningshemmeligheder og design, mens virksomheder, der udvikler open source software, snarere bruger ophavsret, internetdomænenavne og uformelle foranstaltninger til at beskytte intellektuel ejendom. Brugen af varemærker er stort set den samme blandt forskellige grupper af virksomheder. Forskellen mellem virksomhederne er ikke så tydelig i forbindelse med vurderingen af effektiviteten af forskellige IP-beskyttelsesforanstaltninger. Blandt virksomheder, der udvikler open source software, er andelen af virksomheder, der betragter ophavsret, varemærker og design som effektive foranstaltninger til beskyttelse af deres produkter og tjenesteydelser, højere end blandt virksomheder, der ikke arbejder med open source software. Dette tyder på, at virksomheder, der udvikler open source software, kan undlade at licensere software ved at basere sig på IP-beskyttelse af andre dele af deres forretningsmodeller.

Analysen af svarene på undersøgelsen tyder på, at virksomhedernes udvikling eller anvendelse af open source software styres af pragmatisme i forhold til de lavere omkostninger og de strategiske fordele, der følger af den decentraliserede proces til udvikling af open source software, og ikke af ideologiske grunde. Udviklingen og anvendelsen af OSS-licenseret software gavner virksomhederne ved at åbne op for nye forretningsmuligheder baseret på tjenester og produkter, der supplerer open source software. Det er også til gavn for OSS-kredsene, da virksomhedernes kommercielle interesser giver mere stabile og langsigtede perspektiver for udvikling af open source software.

Forvaltningen af open source software og effektiviteten af OSS-baserede forretningsmodeller afhænger i høj grad af brugernes overholdelse af OSS-licensvilkårene og bestemmelserne om ophavsret. Dette viser alsidigheden af det nuværende IPR-system, der muliggør nye innovationsstyringsmetoder, som kan bidrage til en større udbredelse af innovative produkter, samtidig med at virksomhedernes muligheder for at drage fordel af deres innovation bevares.

OPEN SOURCE SOFTWARE I DEN EUROPÆISKE UNION